

laukų archeologinius tyrinėjimus, objekto teritorija patikslinta. Šiuo metu ji užima 5,47 ha dydžio plotą, kuriame užfiksuoti 36 akmenų pylimai ir 10 krūsnų.

2004 m. buvo vykdyti šio objekto archeologiniai tyrimai. Jų metu įvairiose senųjų laukų teritorijos vietose buvo atmatuota 18 perkasų. Iš viso perkasose buvo atidengtas 873,5 m² dydžio plotas. Visiškai ištirtas 629,5 m² dydžio plotas. Archeologinių tyrimų metu buvo padaryta 16 pylimų pjūvių. Pylimai daugiausia sudaryti iš žemės ir akmenų. Taip pat surasta stratigrafiškai ankstyvesnių struktūrų: vienas pylimas ir trys krūsnys. Įvairiose perkasose aptikta žiestos keramikos, viena šukė lipdytos keramikos, kaltinių vinių ir kt. Archeologinių tyrimų metu buvo renkami angliukai radiokarboniniams tyrimams. Gavus šių tyrimų rezultatus bus galima tiksliau datuoti šiuos senuosius laukus. Kol kas, sprendžiant pagal sudarytą struktūrų išsidėstymo planą, galima teigti, kad tai „rėžiniai“ laukai, kurie Vakarų Lietuvoje pradėti formuoti po Valakų reformos. Dar intensyviau jie formuoti po baudžiaivos panaikinimo. Taigi galima manyti, kad stratigrafiškai vėlyvesnės senuosius laukus žymenčios struktūros – akmenų pylimai ir priklauso panašiam laikotarpiui. Po jais buvę akmenų pylimai ir krūsnys neabejotinai priklauso gerokai ankstyvesniam laikotarpiui,

tačiau neatlikus radiokarboninių tyrimų sudėtinga juos datuoti.

ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATION OF THE KLUONALIAI ANCIENT AGRICULTURAL FIELDS

In 2004 the archaeological investigation of the Kluonaliai ancient agricultural fields was performed. During that in different sections of the field 18 trenches were defined (873.5 m²). During the investigation 16 profile sections of the field edges were made. Edges were made of earth and stones. Besides that, earlier stratigraphic structures were discovered: one edge and three piles. In the trenches various finds were collected: wheel-made potshards, one hand-made potshard, nails etc. Charred wood particles were collected for radiocarbon tests. Results of the tests will help to establish a more precise dating of these ancient fields. At present the destroyed structural patterns imply that these are the so called strip fields, which started to form in Western Lithuania after the Wloka Agrarian Reform. Their formation intensified after the abolition of serfdom. So it is assumed that the later stratigraphic structures marking the ancient fields (stone edges) apply to that period. The stone edges and piles found underneath should be attributed to a considerably earlier period, but without the radiocarbon test their dating is complicated.

SENŪJŲ ŽEMDIRBYSTĖS LAUKŲ ŽVALGYMAI KRETINGOS IR SKUODO RAJONUOSE

Rėda NEMICKIENĖ, Algimantas MERKEVIČIUS, Julius KANARSKAS

Šiaurės vakarų Lietuvoje galima išskirti dvi senųjų žemdirbystės laukų paplitimo grupes. Pirmoji, didžiausia senųjų žemdirbystės laukų grupė koncentruojasi Akmenos upės baseine, tarp Kretingos miesto pietuose ir Šla-

veitų kaimo šiaurėje (Kretingos r.). Šiai grupei reikėtų priskirti ir atokiau nuo Akmenos upės, prie jos intako Tenžės esančius Senkų kaimo laukus (Kretingos r.), taip pat į Š nuo Darbėnų miestelio, prie Darbos upelio esančias Auk-

sūdzio kaimo akmenų krūsnis (Kretingos r.) Antroji senųjų žemdirbystės laukų grupė patenka į Bartuvos–Erlės senslėnio teritoriją, kurios P riba yra ties Erlėnų kaimu, netoli Salantų miestelio (Kretingos r.), o Š riba – Udralių kaime, kuris yra netoli Skuodo (Skuodo r.). Šiaurės vakarų Lietuvoje iš viso 1938–2004 m. buvo suregistruota 30 vietovių, kuriose yra ar buvo senųjų žemdirbystės laukų liekanų – akmenų krūsnų ir pylimų.

VU ir KM senųjų žemdirbystės laukų žvalgymus vykdė nuo 1999 m. (žr. *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 276–281; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 261–263). 2004 m. žvalgymų tikslas – naujų objektų paieška, jų lokalizavimas ir kartografavimas bei kai kurių žinomų objektų žvalgymas, tikslesnis jų teritorijos nustatymas, taip pat atrinkti objektus detalių planų sudarymui.

Ekspedicijos metu Kretingos rajone aptikti 3 nauji objektai. Tai Barkelių, Vaineikių ir Igarių senieji žemdirbystės laukai. Labai nedidelė dalis Igarių laukų patenka į Skuodo rajono teritoriją. Skuodo rajone surastas 1 naujas objektas – Šilalės senieji žemdirbystės laukai, kurie kažkada tikriausiai jungėsi su kitoje kelio pusėje esančiais senaisiais laukais, rasta gerokai anksčiau. Be to, žvalgant nustatyta, kad Šauklių ir Naujų laukai (Skuodo r.) jungiasi ir sudaro vieną didžiulį kompleksą.

Šilalės, Šauklių ir Naujų laukuose domino ilgi pylimai, besijungiantys tarpusavyje ir sudarantys aptvarus. Atskiruose laukų ploteliuose vietomis buvo tik pavienių akmenų krūsnų. Neatlikus matavimų ir stacionarių archeologinių tyrimų sudėtinga nustatyti jų tipą ar chronologiją. Remiantis kitų Baltijos regiono šalių duomenimis, galima daryti prielaidą, kad šie laukai preliminariai galėtų būti datuojami viduriniu geležies amžiumi ar šiek tiek vėlyvesniu laikotarpiu.

SURVEYS OF ANCIENT AGRICULTURAL FIELDS IN THE KRETINGA AND SKUODAS DISTRICTS

In 2004 VU and KM surveyed ancient agricultural fields in the Kretinga and Skuodas districts. The surveys pursued the following goals: finding new sites, their localisation and mapping, survey of some established sites and identification of their territories. In Kretinga district the expedition found 3 new sites. These were ancient agricultural fields of Barkeliai, Vaineikiai and Igariai. A small part of the Igariai agricultural fields stretched into the Skuodas district territory. In the Skuodas district new ancient agricultural fields of Šilalė were found which used to form one complex with the previously discovered fields on the other side of the road.

ŠIAULIŲ APSKRITIES NEAIŠKIOS ARCHEOLOGINĖS VERTĖS OBJEKTŲ ŽVALGYMAS

Algirdas SKRUPSKELIS

2004 m. KPC užsakymu žvalgyti Šiaulių aps. archeologiniai objektai, esantys respublikinės ir vietinės reikšmės istorijos ir kultūros paminklų sąrašuose, taip pat įtraukti į laikinąją istorijos ir kultūros paminklų apskaitą. Žval-

gyti 42 šiuose sąrašuose esantys objektai (19 kapinynų, 6 senamiesčiai, 5 piliakalniai, 4 pilkapynai, akmuo su dubenėliais), keli objektai nebuvo sąrašuose (2 pilkapynai ir pilkapis). Šiame straipsnyje pateikiama informacija tik